זוהר חדש — פרשת בהר

רַבִּי שִׁמְעוֹן פְּתַח (משלי ח׳:כ״א) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא. מַאי אֹהֲבַי, דָּא אַבְרָהָם, דְּאִתְּמָר בֵּיהּ (ישעיהו מ״א:ח׳) זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא אַבָּא, וְהָא יִשְׂמָעֵאל וּבְנֵי קְטוּרָה מִנֵּיהּ קָא אַתְיָין.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא תָּמַהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אַדְּהָכֵי אָתָא אֵלִיָּהוּ. אָמַר לֵיהּ, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא שְׁרַנָּא עִילָּאָה, שַׁפִּיר קָאָמַר ר' אֶלְעָזָר, דְּלֵית אֹהֲבִי אֶלָּא זַרְעָא דְיַעֲקֹב. דִּכְתִיב (מלאכי א׳:ב׳) וָאֹהַב אֶת יַעֲקֹב. בָּדַח ר' שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ לְר' אֶלְעָזָר עַל רֵישֵׁיהּ, אָמַר לֵיהּ, בְּנִי, (משלי כ״ג:ט״ו) אִם חָכָם לִבְּךָ יִשְׂמַח לִבִּי גַּם אָנִי. קוּם בְּרִי וְיִתְגְּלֵי רָזָא דְהַאי קְרָא, אִוְּדַעֲזַע, וְקָם עַל רַגְלוֹי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לְהַנְחִיל אֹהֲבַי י״ש, מַאי יֵשׁ, דָּא רָזָא דְיוֹבֵל וּשְׁמִטָּה, דְּלָא מְסַר יַתְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשָׁאָר עַמִּין, אֶלָּא לְעַמָּא קַדִּישָׁא. וּבְשַׁעֲתָא דְיִשְׂרָאֵל נָטְרִין שַׁתָּא דִּשְׁמִטָּה כִּדְקָא יָאוֹת, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא מִשְׁתַּעְשְׁעָן בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְאִתְהַדָּרוּ חַדְתִּין. וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמָר, (ישעיהו מ׳:ל״א) וְקוֵי ה' יַחֲלִיפוּ כֹחַ.

וְתוּ, כָּלְהוֹ נִשְׁמָתִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טָבִיל לוֹן בְּנַהֲרָא דְּחַמְשִׁין, דִּבְגִנְתָּא דְעֵדֶן דִּלְעֵילָּא, וְאִתְקְרֵי נְהַר דִּינוּר.

וּבְרָזָא דִּשְׁמִטָּה וְיוֹבֵל, קַבֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צְלוֹתָא, דְּשָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְזִלְפָּה וּבִלְהָה. דְּהָא כּוּלְהוֹ אִתְרְשִׁימוּ בְּהֵ"א הֵ"א, דְּהִיא שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל.

וּבְגִין דְּחָזַת רָחֵל דְּאִתְרְמִיז שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל בִּשְׁמָא דְלֵאָה, וְהִיא לֵית לָהּ רְשִׁימוּ דְּהֵ"א, מִיָּד אָמְרָה הִנֵּה אֲמָתִי בִּלְהָה דְּאִית בָּהּ תְּרֵי. סוֹפֵיהּ דְּיוֹבֵ"ל, בְּרֵישָׁא דִּשְׁמָא דְלֵאָה, וּבְסֵיפָא דִּשְׁמָא דְּרָחֵל.

וְכִי בְּכָל עֵת יָכֵיל בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד צְדָקָה, אִי הָכִי תְּרֵיסַר שַׁעֲתֵי בִּימָמָא מַאן יָכֵיל. אֶלָּא הָכֵי אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּעָבִיד צְדָקָה, בְּכָל עֵת עָבִיד. מַאי בְּכָל עֵת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא ט״ז:ב׳) וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאוֹקְמוּהָ.

וְלָא תֵּימָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי, דְּאִיהִי עֵת רַעֲוָא קַדִּישָׁא דְצַדִּיק, אֶלָּא אַפִּילּוּ בְּכָל עֵת דִּלְתַתָּא, אַסְגֵּי צְדָקָה עֲלַיְיהוּ, וְאִתְעַר צְדָקָה בְּכוּלְהוֹ בְּעִילָּאֵי וּבְתַתָּאֵי. וּבְגִין כָּךְ יְשַׁוֵּי בַּר נָשׁ לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ, וְיִדְבַּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כֵּיוָן דְּמָטוֹ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, סָחוּ לֵיהּ עוֹבָדָא. אֲמַר, וּמַה דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא כָּל מַאן דְּאָחֵיד בְּאִילָנָא דְחַיֵּי, יִשְׁתֵּיזֵיב בְּהַאי עָלְמָא, וַאֲפִילּוּ מִן מוֹתָא דְעָלְמָא מִשְׁאָר בְּנֵי נְשָׁא, כָּל שֶׁכֵּן מִמּוֹתָא אָחֳרָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּכוּלְהוֹ אִיתְעַר צְדָקָה אִילָנָא דְחַיֵּי. וְהַאי אִיהוּ אֲתַר דִּמְזוֹנָא לְכוּלֵי עָלְמָא. תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ, דְּהָא אִינּוּן בִּצְדָקָה אַחִידָן, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא בִּזְכוּתַיְיהוּ נִיזּוֹנִין בְּהוּ מַמָּשׁ, וְאִינּוּן לָא יָכְלִין לְאִתָּזָן בְּהוּ מַמָּשׁ. בְּגִין דְּאִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאִילָנָא דְחַיֵּי דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא נִזּוֹנִין מִנֵּיהּ. אִשְׁתְּכַח דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מִתְעָרֵי מְזוֹנֵי לְעָלְמָא וּשְׁלָמָא. אִי לְכָל בְּנֵי עָלְמָא מִתְעָרֵי מְזוֹנָא, לוֹן אַמַּאי לָא מִתְעָרֵי.

אֶלָּא, תַּלְמִיד חָכָם הוּא אִילָנָא דְחַיֵּי מַמָּשׁ, וְאִילָנָא דְחַיֵּי לָא מִתְזַן, אֶלָּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא לָא אִשְׁתַּכַּח בְּהַאי עָלְמָא. אֶלָּא בָּתַר דְּעָאל לְהַהוּא עָלְמָא, כְּדֵין אִתְּזַן בֵּיהּ, וְאִתְנַטְעָן שָׁרְשׁוֹי עֲלֵיהּ.

הַשְׁתָּא אָכְלֵי מֵאִיבָּא דְּאִילָנָא דְחַיֵּי. וּמַאן אִיהוּ, הַהוּא אֲתַר דְּאִשְׁתַּכַּח לְגַבֵּי מִסְכֵּינָא, וְאִיהוּ אִקְרֵי פִּרְיֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן. וְעַל דָּא אָכְלֵי מֵהַהוּא פִּרְיֵי בְּהַאי עָלְמָא.

וְעַל דָּא תָּנִינָן, הֵם נִיזּוֹנִין בִּזְרוֹעַ. מַאי זְרוֹעַ. גְּבוּרָה. וְאִינּוּן זְמִינִין לָעוֹלָם הַבָּא. דִּמְזוֹנָא דְעוֹלָם הַבָּא לָאו אִיהִי בְּהַאי עָלְמָא, אֶלָּא צְמָצוּמָא זְעִירָא, דְּחֵילָא דִילֵיהּ אִשְׁתַּכַּח בְּמִתִּיקוּ דְאוֹרַיְיתָא. וְדָא טַעֲמֵי עַל הַהוּא אִיבָּא דְּאִילָנָא תַּתָּאָה, וְדָא הוּא חֶדְוָותָא וּמְזוֹנָא דִילְהוֹן.

כֵּיוָן דְּעָבְרִין מֵהַאי עָלְמָא, כַּמָּה נַחֲלִין עִילָּאִין דְּעה"ב, סָחֲרִין לְדוּכְתַּיְיהוּ, וְיִשְׁתַּרְשׁוּן בֵּיהּ, וְיִסְתַּלְקוּן לְעֵילָּא, כְּדֵין (ישעיהו ס"ד:ג') עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. מַאן יַעֲשֶׂה. דָּא יוֹבְלָא, הַהוּא דְּאִקְרֵי הָעוֹלָם הַבָּא. לִמְחַכֵּה לוֹ, וַדַּאי דְּלָא בָּעְיָין מְזוֹנָא בְּעָלְמָא דָּא, עַד דְּאַתְקִינוּ לִמְזוֹנָא דִּילְהוֹן וְהַאי מְזוֹנָא דִּילְהוֹן בָּעוֹלָם הַבָּא. וְעַל דָּא זַכָּאִין אִינּוּן בְּכוּלָּא, דַּעֲלַיְיהוּ כְּתִיב עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דִּבְנֵי נָשָׁא אִשְׁתְּלִימוּ שַׁיְיפוּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְתַּקַּן כָּל שַׁיְיפָא כְּדְקָא יָאוֹת. כְּגַוְונָא דָּא, כֵּיוָן דִּשְׁכִינְתָּא אַקְדִּימַת לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, בָּעְיָין עֲשָׂרָה דְּיִשְׁתַּכְּחוּן תַּמָּן כַּחֲדָא, וְיִשְׁתְּלִים מַה דְּיִשְׁתְּלִים, לְבָתַר דְּיִתְתַּקַּן כֻּלָּא. וּבַמֶּה הוּא תִּיקוּנָא דְּכֻלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי י"ד:כ"ח) בְּרָב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ, וְעַל דָּא עַמָּא דְּאַתְיָא לְבָתַר כֵּן, כֻּלְּהוֹ תִּיקוּנָא דְּגוּפָא.

וְכַד אָתַת וְאַקְדִּימַת שְׁכִינְתָּא, וּבְנֵי נָשָׁא לָא אַתְיָין כַּחֲדָא כְּדְקָא יָאוֹת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָארֵי, (ישעיהו נ':ב') מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. מַאי וְאֵין אִישׁ. דְּלָא מִתְתַּקְּנֵי שַׁיְיפֵי, וְלָא אִשְׁתְּלִים, אֵין אִישׁ וַדַּאי, וּבְגִין דָּא וְאֵין אִישׁ דַּיְיקָא.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּגוּפָא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, קְדוּשָּׁה עִילָּאָה אַתְיָא, וְעָאל בְּהַאי גוּפָא, וְאִתְעֲבִיד תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְּלְעֵילָּא מַמָּשׁ. וּכְדֵין כֻּלְּהוֹ בָּעְיָין דְּלָא יִפְתְּחוּן פּוּמָּא בְּמִילֵי דְּעָלְמָא, בְּגִין דְּהָא קַיְימֵי יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלִימוּ עִילָּאָה, וּמִתְקַדְּשֵׁי בְּקְדוּשָּׁה עִילָּאָה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.